

EFTERVALSRAPPORT

Val till riksdag, kommun och landsting 2018

Rev 2018-11-30
Anders Fredriksson
Anneli Drakenberg

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	6
3	Förtidsröstning	7
3.1	Förtidsröstning i röstningslokal	7
3.1.1	Förtidsröstning på valdagen i stadshuset.....	9
3.2	Annan förtidsröstning.....	9
3.2.1	Särskild förtidsröstning.....	9
3.2.2	Ambulerande röstmottagning.....	10
3.2.3	Budröstning.....	10
3.2.4	Röster från utlandet.....	10
3.3	Erfarenheter och förbättringar	11
3.3.1	Erfarenheter och förbättringar – förtidsröstning i röstningslokal.....	11
3.3.2	Erfarenheter och förbättringar – särskild förtidsröstning	13
3.3.3	Erfarenhet och förbättringar – ambulerande röstmottagning	13
4	Valdag och valhelg	15
4.1	Förberedelser och planering.....	15
4.1.1	Lokaler och material	15
4.1.2	Röstmottagare.....	16
4.1.3	Valsedlar	16
4.1.4	Räkningen	17
4.2	Valkansliet valdag och valhelg.....	17
4.3	Mottagning i stadshuset.....	18
4.4	Erfarenheter	19
4.4.1	Materialbeställning och -leverans	19
4.4.2	Valdistrikt o röstmottagning	20
4.4.3	Postnord	21
5	Valnämndens preliminära rösträkning - Onsdagsräkningen	22
5.1	Beskrivning och förberedelser.....	22
5.2	Erfarenheter	22
6	Övriga aktiviteter	24

6.1	Säkerhetsfrågor	24
6.2	Affischtavlor	24
6.3	Valförråd	24
6.4	Övriga aktiviteter	25
7	Organisation och tidplan	26
8	Bilagor	27

I Sammanfattning

De allmänna valen till riksdag, kommun och landsting ägde rum den 9 september 2018. Planeringen och genomförandet av valen i Nacka kan sammanfattningsvis beskrivas som väl genomfört, tryggt och säkert utan några större incidenter.

Nacka kommun har haft ett bra samarbete med kommunpolisen i samband med valet och har träffats vid ett flertal tillfällen för att stämma av och diskutera säkerhetsläget inför valet. Säkerhetspolisen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i år också haft ett ännu större fokus än tidigare på säkerhet och trygghet kring valet

Valdeltagandet har ökat stadigt i de senaste allmänna valen och väljarnas mönster har förändrats något, bland annat genom att fler förtidsröstar. Vid årets val kan också konstateras att ovanligt många valde att ångerrösta på valdagen.

Eftersom invånarantalet i Nacka och därmed antal röstberättigade har ökat kraftigt sedan föregående val utökades antalet valdistrikt från 44 till 52 distrikt. Detta ställde krav på att hitta ytterligare lokaler och röstmottagare för att genomföra valen. Nacka kommun engagerade fler än 300 röstmottagare till valdistrikten inför valdagen.

Förtidsröstningen ägde rum under perioden 22 augusti till och med den 9 september. I Nacka fanns sex röstningslokaler fram till och med den 8 september och på valdagen endast en röstningslokal, i Nacka stadshus. Totalt togs 30 754 förtidsröster emot i röstningslokalerna under perioden. Bemanningen vid förtidsröstningen gjordes av bemanningsföretaget Perido.

Valets nyhet med ambulerande röstmottagare fick en stor efterfrågan i kommunen. Totalt mottogs 136 förtidsröster av ambulerande röstmottagare.

Sammanlagt hölls åtta utbildningstillfällen för röstmottagare, tre för förtidsröstningen och fem inför valdagen. Även kortare utbildningar hölls för kommunens kontaktcenter, inför mottagningen på valnatten samt vid onsdagsräkningen.

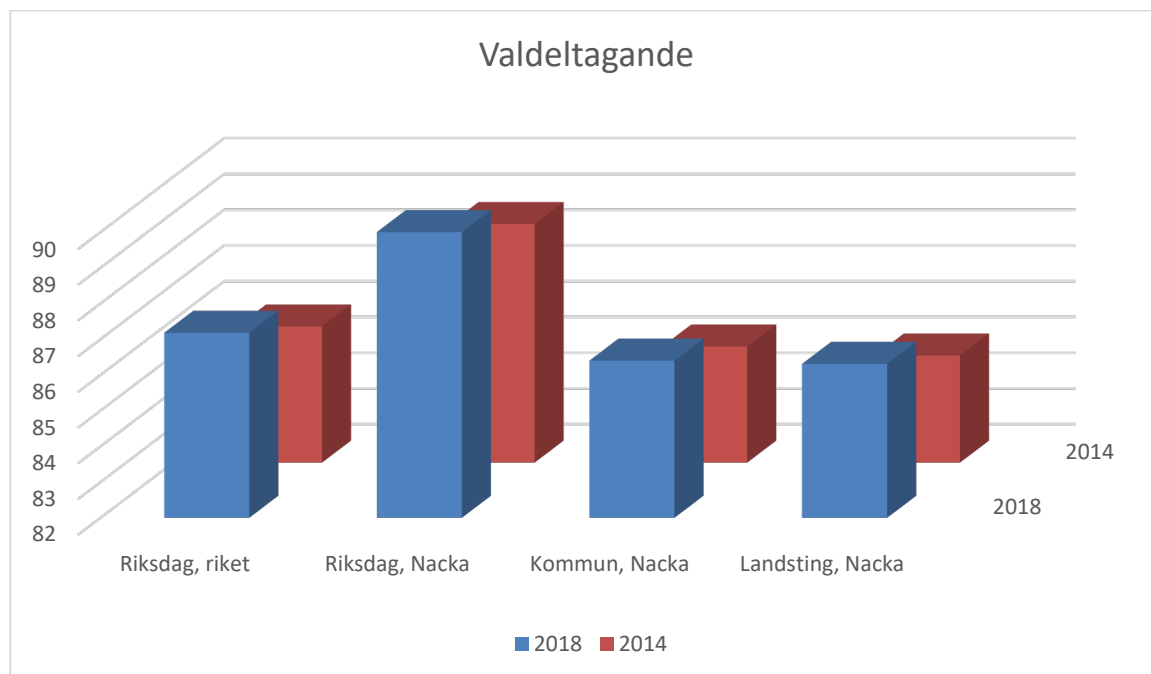
Valkansliet bestod under senare delen av tiden fram till valdagen av två personer samt resurser vid serviceenheten. På valdagen var flera personer vid serviceenheten samt idrottsdriften engagerade med transporter och möblering av vallokaler.

Valnatten blev lång i de flesta valdistrikt detta beroende på högt valdeltagande, många förtidsröster samt att förtidsrösternas leverans till valdistrikten var kraftigt försenad.

Den här eftervalsrapporten är en summering av planeringen och genomförandet och vad kommunen kan göra annorlunda till nästa gång för att förbättra arbetet ytterligare.

2 Inledning

Den 9 september 2018 ägde val till riksdag, kommun och landsting rum i Sverige. Valdeltagandet i hela landet ökade för fjärde allmänna valet i rad. Valdeltagande i Nacka var 90,0 procent i val till riksdagen (jämfört med 88,68 procent valet 2014).

Diagrammet visar valdeltagande i de allmänna valen 2018 respektive 2014. Valdeltagandet i riket för riksdagsvalet var 87,18 procent (2014: 85,81), valdeltagandet i Nacka kommun var för riksdagsvalet 90,0 procent (88,68), kommunvalet 86,40 procent (85,25) och för landstingsvalet 86,31 procent (85,0).

Utbyggnad och förtätning i Nacka har lett till ökat antal invånare vilket i sin tur ger fler röstberättigade. Den 1 mars 2018 hade Nacka kommun 70 427 röstberättigade i riksdagsvalet och 74 346 röstberättigade i valen till kommun och landsting.

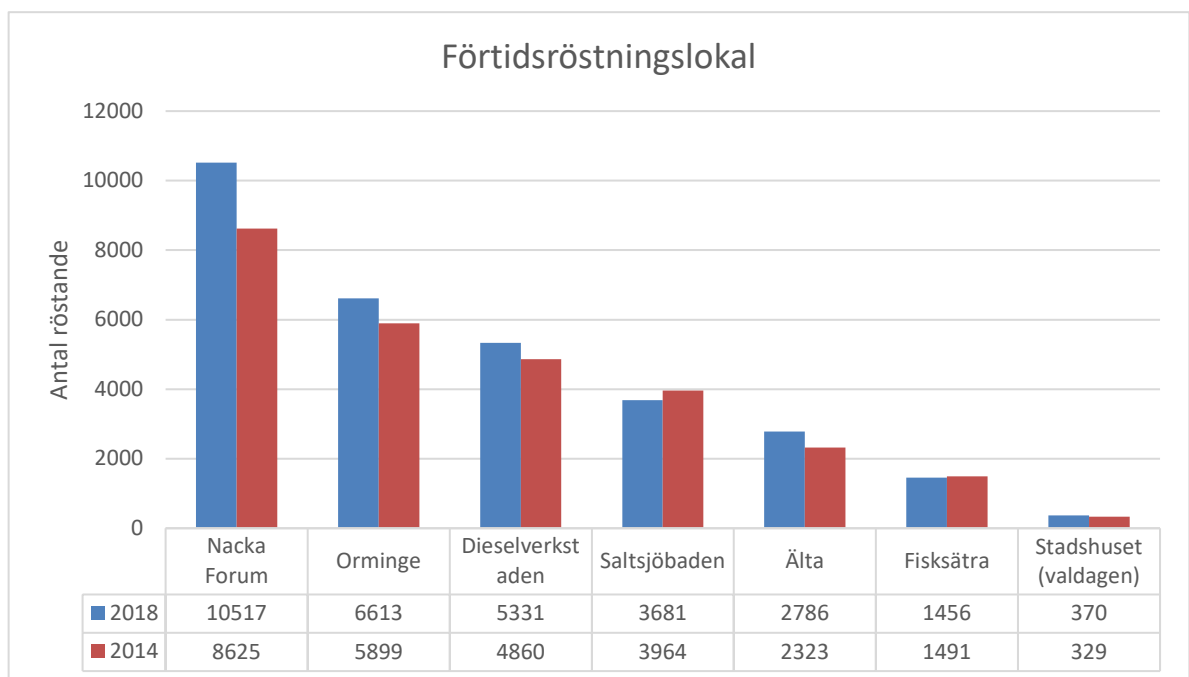
Väljarna mönster har förändrats över tid och andelen väljare som förtidsröstare har ökat i hela landet. Valmyndigheten har inte ännu presenterat någon analys över detta men känslan är också att antal ”ängerröster” på valdagen har ökat.

3 Förtidsröstning

3.1 Förtidsröstning i röstningslokal

Det fanns möjlighet till förtidsröstning på alla sex biblioteken i kommunen från den 22 augusti till den 8 september. Söndagen den 9 september fanns det möjlighet att förtidsrösta i en röstningslokal i Nacka stadshus. Alla röstningslokalerna besöktes av valkansliet och serviceenheten under våren 2018. Röstningslokalernas öppettider var desamma som respektive biblioteks öppettider.

Totalt förtidsröstade 30 754 väljare i Nacka kommuns röstningslokaler, (jämför år 2014: 27 491 personer). Av de mottagna förtidsrösterna skickades 3 159 (10,3 procent) förtidsröster till annan kommun (år 2014: 3 501, 12,6 procent). Totalt förtidsröstade 32 614 personer av Nackas väljare, 43,20 procent.

Diagrammet visar antal röstande i Nackas förtidsröstningslokaler 2018 respektive 2014. År 2018 var det 30 754 väljare som förtidsröstade och år 2014 var det 27 491 väljare. Ökningar var 3 264 mottagna förtidsröster.

Materialiet kördes ut till röstningslokalerna av serviceenheten innan den 22 augusti och lokalerna ställdes i ordning av serviceenheten dagarna innan förtidsröstningen startade. Under hela öppettiden kunde röstmottagarna ringa serviceenheten för komplettering av material. Alla förtidsröstningslokaler utrustades med dator, skrivare och certifikat så att röstmottagarna kunde skriva ut dubblettröstkort. Datorer och skrivare köptes in, istället för att hyras, eftersom dessa kommer att användas igen under valet till Europaparlamentet i maj 2019.

Valkansliets medarbetare fanns tillgängliga per telefon under hela öppettiderna samt någon timme efter stängningsdags för att kunna svara på frågor från röstmottagare och ta emot statistik på antal förtidsröster som tagits emot. Både serviceenheten och valkansliet fanns tillgängliga under hela öppettiderna även på kvällar och helger.

Nacka kommun annonserade om förtidsröstningen i Nacka Värmdö Posten och tidningen Mitt i. Information om förtidsröstningen och valet fanns på nacka.se från och med några dagar innan förtidsröstningen startade. Varje röstningslokal fick ett antal skyltar i A4 och A3-format.

Röstmottagarna hyrdes in från bemanningsfirman Perido, som kommunen har avtal med för inhyrning och rekrytering av administrativa tjänster. Perido hanterade all bemanning av röstningslokalerna såsom; rekrytering, schema, reserver, kommunikation med mera. Första kontakten med bemanningsföretag togs under tidig vår 2018. Varje röstningslokal hade en teamledare som fungerade som arbetsledare. Valkansliet träffade teamledarna var för sig innan förtidsröstningen startade.

Utbildning av röstmottagarna genomfördes av valkansliet i mitten av augusti. Utbildningen var 2 timmar lång och genomfördes vid tre tillfällen, varje gång kl 16.00-18.00. Endast ett fåtal av röstmottagarna hade tidigare erfarenhet av att vara röstmottagare vid förtidsröstning. Valkansliet genomförde utbildningen genom att använda det bildspel med kortare instruktionsfilmer som tillhandhålls av Valmyndigheten. Bildspelet kompletterades med nackaspecifikt innehåll. Alla röstmottagare fick också Valmyndighetens ”Handledning – Förtidsröstning, Röstmottagning i röstningslokal – val till riksdagen, kommun och landsting 22 augusti – 9 september 2018”. Ett fåtal röstmottagare som rekryterades senare, eller av annan anledning inte deltog i utbildningen, genomgick utbildningen via Valmyndighetens hemsida och fick specialintroduktion av teamledare vid respektive röstningslokal.

Nacka kommun avtalade med Postnord att hämta in, sortera och förvara förtidsrösterna. I det ingick att skicka iväg mottagna förtidsröster som skulle till annan kommun, sortera och förvara de förtidsröster som skulle vara kvar i Nacka kommun samt att ta emot och förvara de som kom till Nacka kommun från andra kommuner. Förtidsrösterna låstes in och förvarades i röstningslokalerna över natten och hämtades av Postnord följande morgon. Från och med torsdagen den 6 september hämtade Postnord rösterna samma kväll efter stängning. Under hela perioden räknades antalet röster på röstningslokalerna och statistiken rapporterade till valkansliet. Valkansliet rapporterade in statistiken i Valmyndighetens valdatasystemen löpande.

3.1.1 Förtidsröstning på valdagen i stadshuset

Alla kommuner ska erbjuda förtidsröstning på valdagen kl 08.00-20.00. Nacka kommun valde att lägga den röstningslokalen i Nacka stadshus. På valdagen arbetade sex röstmottagare som alla arbetat tidigare under förtidsröstningsperioden. I röstningslokalen togs 370 förtidsröster emot och drygt hälften av dem var till annan kommun. Under delar av dagen användes en av röstmottagarna till ambulerande röstmottagare tillsammans valkansliet.

3.2 Annan förtidsröstning

3.2.1 Särskild förtidsröstning

Särskild förtidsröstning (ibland kallad Institutionsröstning) genomfördes på 14 äldreboenden i Nacka under perioden 23 augusti-31 augusti. Särskild förtidsröstning fungerar som annan förtidsröstning men med begränsade öppettider och begränsat tillträde. Kontakt med äldreboenden togs före sommaren 2018 av valkansliet. Affischer och information sändes ut till alla boenden i förväg.

På varje boende annonserades särskilda förtidsröstningen under två timmar, kl 9-11 eller 13-15. Totalt förtidsröstade 346 personer vid dessa tillfällen. (År 2014; 12 platser och 331 röstande.)

Äldreboende	Antal	Äldreboende	Antal
Attendo Kungshamn	4	Båthöjden Plaza	17
Danvikshem	77	Gammeluddshemmet	15
Lillängen	16	NSC Ektorp	70
NSC Sjötäppan	19	NSC Sofiero	16
NSC Talliden	13	NSC Älta	5
Saltsjöbadens sjukhus	36	Sarahemmet	12
Sarvträsk	19	Villa Tollare	27

Tabellen visar antal förtidsröster per äldreboende.

Två röstmottagare, rekryterade av Perido, arbetade tillsammans vid varje tillfälle. Röstmottagarna arbetade också vid den vanliga förtidsröstningen. De utbildades tillsammans med övriga röstmottagare men fick en kortare särskild introduktion inför första tillfället. Medarbetare vid serviceenheten skötte transport av röstmottagare och material, inklusive dator och skrivare för att kunna skriva ut dubblettröstkort. Vid några tillfällen hjälpte även medarbetaren från serviceenheten till med röstmottagningen vid de boenden där det kom många väljare. Förtidsrösterna lämnades på biblioteket i Nacka forum för avhämtning av postnord. Statistik för dess förtidsröster rapporterade separat och ingick inte i antalet mottagna förtidsröster vid röstningslokalen i Nacka forum.

3.2.2 Ambulerande röstmottagning

Väljare som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder inte själva kan ta sig till ett röstmottagningsställe kan på begäran lämna sina röster i bostaden till särskilt förordnade röst-mottagare, så kallade ambulerande röstmottagare.¹

Det som tidigare kallats kommunala bud har ersatts av Ambulerande röstmottagare. De ambulerande röstmottagarna har rätt att hjälpa väljaren att göra i ordning sin röst om väljaren klart kan tala om sin vilja. I Nacka kommun var intresset stort för ambulerande röstmottagning och valkansliet höll en hög ambition för att erbjuda det. Ambulerande röstmottagning erbjöds på vardagar under förtidsröstningsperioden samt på valdagen.

Totalt förordnades 12 ambulerande röstmottagare, några från valkansliet och några röstmottagare knutna till förtidsröstningslokal, som vid behov kunde åka ut till väljare. Inför valet 2018 togs 136 förtidsröster emot genom ambulerande röstmottagare att jämföra med 2014 då 23 förtidsröster togs emot genom kommunala bud. Nyheten om ambulerande röstmottagare fick en hel del uppmärksamhet i media vilket troligen bidragit att fler känt till att det fanns som en möjlighet att rösta.

Den väljare, eller anhörig, som hade behov av ambulerande röstmottagning kontaktade valkansliet för att komma överens tid. Den ambulerande röstmottagningen var en del av förtidsröstningen i Nacka forum och använde deras väljarförteckning och lämnade in förtidsrösterna där. De förtidsrösterna ingår i statistiken för biblioteket i Nacka forum. Efterfrågan på ambulerande röstmottagare ökade ju närmare valdagen kom.

Det var också ett antal väljare som ville ha ambulerande röstmottagning under valdagen. Det var ett par enskilda väljare samt en geriatrisk avdelning på Nacka sjukhus. Valkansliet fick åka till Nacka sjukhus två gånger under valdagen för att andra gången ta med en dator för utskrift av dubblettröstkort.

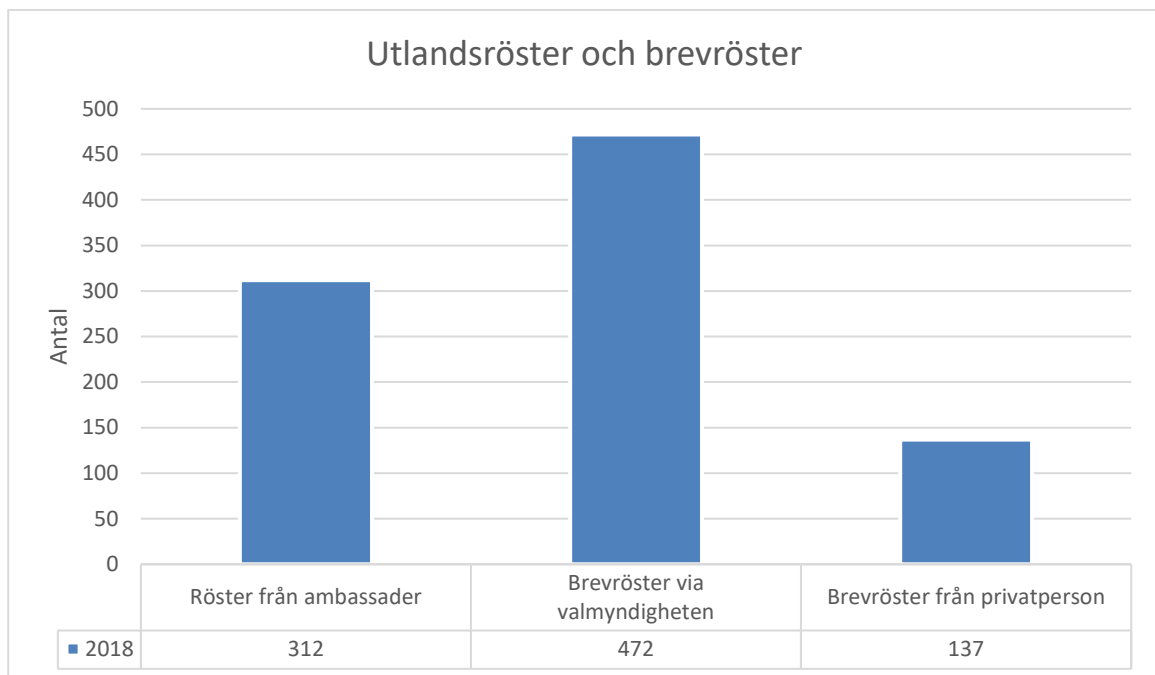
3.2.3 Budröstning

Möjligheten att rösta genom bud finns kvar som tidigare. Särskilda budröstningssatser fanns att hämta på alla röstningslokaler under förtidsröstningen och i vallokalerna på valdagen. Kontaktcenter i entrén till Nacka stadshus lämnade också ut budröstningssatser på förfrågan.

3.2.4 Röster från utlandet

Det kom in sammanlagt 951 förtidsröster från utlandet till Nacka kommun. Brevröster och ambassadröster hanterades vid onsdagsräkningen tillsammans med andra sena eller tidigare felsända förtidsröster.

¹ Valmyndighetens manualer, Ambulerande röstmottagare (Valmyndigheten 727, utg 1)

Diagrammet visar på hur många utlandsröster och brevröster som mottogs år 2018.

3.3 Erfarenheter och förbättringar

3.3.1 Erfarenheter och förbättringar – förtidsröstning i röstningslokal

Inför kommande val behöver det planeras att ett par röstmottagare per lokal behöver vara på plats någon timme innan öppning, första dagen, för att få koll på materialet. Alternativt kan de komma någon timme innan stängning dagen innan. Representanter för valkansliet borde också vara på plats då för att hjälpa till och ”se” vad som behöver göras.

Det var bra att ha en ansvarig teamledare på varje röstningslokal. De underlättade bland annat för valkansliet för överföring av snabb information samt att om statistiken inte kom in så var det enklare att veta vem man skulle kontakta. Möjligen finns behov av att ge teamledarna lite extra utbildning och ännu tydliga trycka på; flödet i lokalen, vikten av ordningen i och vid valsedelsställen samt allmänt vad som är viktigt för att valet ska uppfattas som tillgängligt och säkert.

Beställningen av bemanningen behöver ses över till nästa val, framför allt genom att se till att röstmottagare schemaläggs minst en halv till en timme efter stängningsdags. I övrigt har samarbetet med Perido fungerat bra. Perido, tillsammans med teamledarna, hanterade sjukfrånvaro och schemaändringar på snabbt och bra sätt. Vissa justeringar i bemanningen med antal personer och arbetstider gjordes löpande och fungerade bra.

Det var ett högt tryck på de flesta lokalerna med många besök som ökade vartefter valdagen närmande sig. Alla ställen utom biblioteken i Älta och Fisksätra

hade stundtals långa eller mycket långa köer. Flera av biblioteken upplevde att personalen behövde stanna extra på kvällarna vid några tillfällen för att röstmottagarna skulle hinna klart för dagen. På några av biblioteken fick röstmottagarna ansvar för att själva ta sig ut och se till att lokalen blev låst på kvällen. Dessa röstmottagare kände sig mindre stressade vid räkningen på kvällen. På det stora hela fungerade samarbetet med biblioteken bra.

Återigen behöver valnämnden undersöka möjligheten att hyra en egen lokal i Nacka forum för förtidsröstning. I en sådan lokal skulle man kunna mobilisera mer personal med och på ett ännu bättre sätt organisera särskild förtidsröstning och ambulerande röstmottagning. Kanske också användas som ”utbildningsstation” för röstmottagare som tillkommer och inte har fått den ordinarie utbildningen. Inför valen 2018 fördes diskussioner med centrumledningen vid Nacka forum om möjligheten till att använda en egen lokal för förtidsröstning. Det är svårt för centrumledningen att förutse tillgång och efterfrågan på affärsytor i Nacka forum. Röstningslokaler behöver registreras hos Valmyndighetens i början av juni månad.

Det är bra att ha röstningslokalen i stadshuset på valdagen, bland annat för att i större utsträckning få nackaborna att sitt eget valdistrikt. Det var också bra för att kunna använda dessa röstmottagare för ambulerande röstmottagning tillsammans med valkansliet. Tydligare skyltning i stadshuset behövs eftersom det också finns ett valdistrikt i entréhallen. Det gäller skyltning både utanför och innanför dörrarna.

Postnords hämtning från röstningslokalerna upplevs som att det fungerat bra, både i början med hämtning dagen efter och i slutet när de hämtade efter stängning. I några fall fick posten vänta på att röstmottagarna skulle räkna klart och i några enstaka fall fick röstmottagare vänta på att postnord skulle komma och hämta.

Antalet valsedlar var stort och därför behövdes minst tre valsedelsställ på varje röstningslokal. Det var en utmaning att få till möbleringen i röstningslokalerna så att det underlättade för väljaren att få överblick över valsedlarna och kunna välja valsedlar någorlunda avskilt. Det var en del synpunkter på detta både från väljare och röstmottagare. Det inkom också några klagomål på att vissa partiets valsedlar saknades. Bland röstmottagarna var ändå uppfattningen att det vid några enstaka tillfällen upptäcktes att ett partis valsedlar var helt slut. Men att det på det stora hela alltid fanns av alla de valsedlar som körts ut av valkansliet (de obligatoriska och beslutade) eller lämnats av partierna själva.

Vid utvärderingen av valen 2014 fanns funderingar på att använda mobila röstningslokaler i förtidsröstningen men det har inte upplevts som om det skulle ha tillfört något – det skulle underlätta mer med en egen lokal i Nacka forum.

3.3.2 Erfarenheter och förbättringar – särskild förtidsröstning

Två timmar annonserad tid var för långt eftersom det gjorde att röstmottagarna var tvungna att vara kvar den tiden. Ofta var de boende på plats redan vid öppning och på de flesta ställena kom det inga röstande andra timmen. Ett effektivare sätt att utnyttja röstmottagarna för andra uppgifter (till exempel som ambulerande röstmottagare) är att annonsera att den särskilda förtidsröstningen är öppen en timme per ställe. Det innebär ändå att alla som kommit till röstningslokalen innan den stänger ska beredas möjlighet att rösta innan den avslutas.

Det är bra om det är ett begränsat antal röstmottagare som hanterar den särskilda röstmottagningen. Vid dessa tillfällen behöver väljarna oftast mer hjälp med röstningen och då kan det vara bra mer den erfarenheten. Bra att vara på plats en god stund innan för att hinna ställa upp allt, väljarna står ofta på kö utanför lokalen inför öppningen.

Vid den särskilda förtidsröstningen i Nacka seniorcenter i Älta var det endast fem röstande. En trolig förklaring till det var att flera av dem hade kunnat ta sig ner till entréplan där det fanns en vanlig röstningslokal under hela förtidsröstningsperioden. Genom att förordna röstmottagarna i röstningslokalen i Älta bibliotek till att också vara ambulerande röstmottagare så kan de komma upp till de boende som inte kan ta sig till lokalen och därmed inte anordna särskild förtidsröstning på Nacka seniorcenter Älta.

Fler ställen behöver bli platser för särskild förtidsröstning till nästa val. Förslag på platser är; Nacka sjukhus (en eller ett par avdelningar), 55+-boendet på Danviksklippan, HVB-hemmet Solsunda. Dessa var ställen där många förtidsröster (totalt 105 väljare) ordnades genom ambulerande röstmottagning.

3.3.3 Erfarenhet och förbättringar – ambulerande röstmottagning

Bättre organiserat med ”fasta” tider för ambulerande. Mer dedikerade personer, totalt förordnades 12 personer till att vara ambulerande röstmottagare som vid sidan av annat kunna ställa upp när behov fanns. Till kommande val finns behov av att se över transportmöjligheten för de ambulerande röstmottagarna. Till valkansliet var en person från serviceenhetens knuten för att sköta alla transporter under förtidsröstningsperioden; ambulerande röstmottagare, röstmottagare och material till särskilda förtidsröstning samt extra material på förfrågan av röstningslokalerna.

Ambulerande röstmottagare åkte ut till fyra mer institutionslikande platser och tog emot totalt 105 av förtidsröster, dessa platser kommer till nästa val föreslås bli platser för särskild förtidsröstning.

Vid kommande val kan det vara värt att tydligare informera om att möjligheten att budrösta finns kvar och höra efter om väljaren har möjlighet att välja det istället. Uppfattningen är att några av de som vid detta val fick hjälp genom ambulerande röstmottagare hade anhöriga på plats som hade kunnat ombesörja budröstning istället.

Till nästa val kan det vara värt att fundera över riktad information mot till exempel personal vid olika vårdinrättningar i kommunen för de kan känna sig bekväma med att agera bud.

4 Valdag och valhelg

4.1 Förberedelser och planering

Inför RKL-valen gjordes en justering av valdistrikten som tillstyrktes av kommunfullmäktigen i början av hösten 2017, antalet distrikt utökades med åtta till 52 distrikt. Nacka kommun hade 70 427 röstberättigade i val till riskdagen och 74 346 röstberättigade i val till kommun och landsting (statistik från den 1 mars 2018). De flesta valdistrikt bestod av fler än 1500 röstberättigade. Vid planeringen tog valkansliet höjd för kommande inflyttning i framför allt helt nya kvarter och områden. En planeringsförutsättning var också att inte behöva göra några förändringar av valdistrikten inför valet till Europaparlamentet i maj 2019, detta gjorde bland annat att ett par distrikt vid RKL-valen bestod av 700-800 röstberättigade.

Valnämndens arbete inför valdagen den 9 september inleddes med ett första sammanträde den 4 april 2017. Många av de beslut som fattats under tiden fram till valen omfattar både RKL-valen 2018 och EP-valet 2019. Dessa beslut berör valdistriktsindelning, antal röstmottagare, arvode till röstmottagare, valsedlars placering och distribuering, särskild förtidsröstning med mera.

I november 2017 upphandlades ett valadministrativt stöd, Kaskelot. Kaskelot är ett webbaserat program för hantering av valadministration i kommuner. Vid RKL-valen 2018 användes det i Nacka kommun förför allt för att ta emot intresseanmälningar från röstmottagare, bemanna alla valdistrikt samt kalla röstmottagare till utbildning. Valkansliet skickade e-postmeddelande till alla som arbetat i tidigare val 2014 för att rekrytera röstmottagare.

Den 15 juni 2018 var sista dag att rapportera in vallokaler och röstningslokaler, och dess öppettider, i valdatasystemet.

Från torsdagen den 6 september var det möjligt för valdistriktens ordföranden att hämta ut röstlängder och sedelräknare samt eventuella nyckar och larmkoder. Även fredagen och vissa timmar under lördagen var detta möjligt.

4.1.1 Lokaler och material

Flertalet av de vallokaler som användes vid valen 2014 användes även 2018. Eftersom Nacka utökats med åtta valdistrikt så var det ytterligare lokaler som behövdes. Ny som vallokal var Johannes Petriskolan i Tollare. På Kvarnholmen har det skett en stor inflyttning och där fanns ingen lämplig lokal så deras vallokaler placerades i Nacka gymnasium. Delar av valkansliet och serviceenheten besökte alla vallokaler under hösten 2017. Vid besöken granskades ytorna och tillgängligheten i alla lokaler.

Materialbeställning från Valmyndighetens skulle göras senast den 16 mars därefter kunde mindre kompletteringar göras. Beställningarna skulle börja

levereras till landets kommuner från och med april. Detta kräver en hel del logistik av mottagning, utrymme och transport. Materialet levererades till stadshuset för att sedan transporteras till valförrådet av serviceenheten.

Idrottsdriften i kommunen ansvarade för alla vallokaler vad gällde möblering samt nycklar och eventuella larm. Idrottsdriften ansvarade också för att alla lokaler var återställda på måndag inför lokalernas ordinarie verksamhet. Allt material som skulle till respektive valdistrikt packades av serviceenheten och kördes ut av idrottsdriften. I Svenska kyrkans lokaler i Orminge och vid Nacka kyrka ansvarade kyrkans personal för i ordningsställandet av lokaler samt upplåsning och stängning.

4.1.2 Röstmottagare

Till varje valdistrikt rekryterades sex röstmottagare, varav en ordförande och en vice ordförande. Rekrytering av röstmottagare startade i början av året. En länk från nacka.se ledde vidare till information och anmälningssformulär. All kommunikation med de som anmält sig som röstmottagare skedde genom det valadministrativa systemet Kaskelot. Röstmottagarna loggade in på ”Min sida” i Kaskelot för att se och godkänna placering vid valdistrikt samt kurstillfälle. Där kunde röstmottagare även se vilka personer som de skulle arbeta med på sitt valdistrikt.

Utbildning av röstmottagare skedde vid fem utbildningstillfällen á två timmar under veckorna innan valdagen. Valkansliet genomförde utbildningen genom att använda det bildspel med kortare instruktionsfilmer som tillhandhålls av Valmyndigheten. Bildspelet kompletterades med nackaspecifikt innehåll. Alla röstmottagare fick också Valmyndighetens ”Handledning – Röstmottagning i vallokal Val till riksdagen, kommun och landsting 9 september 2018”.

En särskild grupp av ”säkra reserver” skapades av personer som skulle komma till Nacka stadshus på valdagens morgon. De ”säkra reserverna” som kom till stadshuset och eventuellt inte skulle behöva tjänstgöra skulle arvoderas med 1 000 kronor. På valdagen fanns sex ”säkra reserver” på plats. Alla placerades som röstmottagare på valdistrikt under förmiddagen och fick därmed samma arvode som övriga röstmottagare.

4.1.3 Valsedlar

Utöver de lagstadgade partivalsedlarna beslutade valnämnden Nacka att även centralt distribuera namnvalsedlar för motsvarande partier till alla vallokaler och röstningslokaler. Namnvalsedlarna skulle lämnas av partierna själva till serviceenheten senast den 15 augusti. Nytt för årets val var att partier som ställde upp i något av valen var tvungna att anmäla deltagande till Valmyndigheten och alla politiker var tvungna att själva godkänna sin kandidatur. Många partier anmälde sitt deltagande men långt ifrån alla kom med några valsedlar.

Totalt hanterade valkansliet genom serviceenheten över två miljoner valsedlar för distribution till röstnings- och vallokaler. Valmyndigheten hade för hela landet tryckt upp 673 miljoner valsedlar inför RKL-valen 2018.

Röstmottagarna, både på valdagen och under förtidsröstningen, hade tydlig uppmaning att ha särskilt god uppsikt över valsedlar och valsedelställen.

4.1.4 Räkningen

Nytt för årets val var att alla valdistrikt hade fått en sedelräknare för att snabba på själva räkningen. De flesta valdistrikt uppskattade valsedelräknarna. I några fall var man inte, av olika anledningar, bekväma med att använda dem. Ett fåtal valdistrikt kontrollräknade även valkuverten i sedelräknaren. Den sena leveransen av förtidsröster till valdistrikten (se 3.2) gjorde att flera valdistrikt inte hann förhandsgranska förtidsrösterna innan vallokalerna stängde kl 20.00. Det gjorde i sin tur att det tog lång tid innan valdistrikten kunde öppna urnorna och börja räkna valsedlar och det upplevdes av många som stressande och frustrerande.

4.2 Valkansliet valdag och valhelg

Valkansliet var på plats kl 6.00 på valdagen. Valkansliet bestod på valdagen av tre personer och ytterligare fem personer från serviceenheten. Valnämnden tjänstgjorde under dagen i två skift, kl 7.00-14.00 och kl 14.00-21.00. Valkansliet organiserade även på valdagen mottagning av förtidsröster via ambulerande röstmottagare.

Ett fåtal röstmottagare meddelade under helgen för de blivit sjuka och räknade med att inte kunna vara med under valdagen. Två av dessa skulle vara vice ordförande på sina distrikt. Med hjälp av den lista över ”säkra reserver” kunde vi fylla platserna under helgen. Någon enstaka känd vakans kvarstod till valdagens morgon och några tillkom då, dessa platser tillsattes av de reserver som kom till stadshuset på valdagens morgon.

Enligt planeringen skulle valnämnden tillsammans med serviceenhetens medarbetare börja köra ut förtidsröster till valdistrikten kl 7.00, men dessa var försenade från Postnord. Postnord var kraftigt försenade och levererade förtidsrösterna först vid 11-tiden. Därefter kunde valnämnden starta sitt arbete med att leverera förtidsrösterna till valdistrikten. Fyra bilar användes för att köra ut till 13 valdistrikt vardera. Förseningen gjorde att de sista förtidsrösterna inte kom fram förrän vid kl 13.30. Valkansliet fick flera samtal om att antalet förtidsröster enligt leveranssedel inte stämde vid kontrollräkning. Bland de levererade förtidsrösterna fanns också förtidsröster som skulle till annat valdistrikt i Nacka eller till och med till en annan kommun.

Senare under eftermiddagen gjorde valnämndens ledamöter besök vid valdistrikten. Valnämnden kunde precis som valkansliet konstatera vissa brister gällande:

- Valsedelsställen
- Skyltningen
- Arbetsfördelningen i vallokalen
- Möbler saknades, förför allt bord
- Valbåsens utformning
- Rörigt i vissa lokaler
- Tillgängligheten

Valkansliet fick en hel del samtal de första timmarna från valdistrikten och de handlade om man inte hitta rätt dörr för att komma in, larm som inte kunde stängas av, svårt att hitta till rätt sälle i de större lokalerna. Medarbetare från idrottsdriften kunde lösa alla dessa frågor, antingen per telefon eller genom att åka till den aktuella lokalen. Ett litet missöde på valdagens morgon var att valkansliets gemensamma telefonanknytning inte fungerade men den var snabbt åtgärdat när det uppdagades.

Under dagen fick valkansliet samtal från valdistrikten om olika praktiska frågor, såsom vilket valdistrikt en väljare tillhörde, materialpåfyllning med mera.

4.3 Mottagning i stadshuset

Valnämndens mottagning på valnatten skedde i Nackasalen, Nacka stadshus. Fem stationer, bemannade av Perido, med två personer på varje station som tog emot valdistrikten. Mottagarna började arbeta kl 20.30 och det inleddes med kortare utbildning och de första distrikten kom in vid strax före midnatt. Det sista distriktet kom in för att lämna sina valsedlar och röstlängd vid femtiden på morgonen, det var ett av de allra största distrikten som dessutom hade många förtidsröster.

På grund av stora valdistrikt och sent utdelade förtidsröster tog det lång tid innan distrikten var klara att åka in till stadshuset. Det fungerade bra att ha mottagningen samlad i Nackasalen och med fem stationer blev det ett bra flöde. Distrikten kom in i en ganska jämn ström så det var endast vid något enstaka tillfälle som något distrikt fick vänta på sin tur några minuter. I väntan på att valdistrikten skulle börja komma in valde valkansliet att använda mottagarna till att sortera brev- och utlandsröster inför onsdagsräkningen. Under natten bjöds på smörgås, frukt och dryck i matsalen för de som jobbade på valnatten och de som kom in från distrikten.

Alla valsedlar och röstlängder förvarades i kommunarkivet över natten för att köras till länsstyrelsens mottagning i Sundbyberg. Nacka kommun skulle avlämna sina valsedlar hos länsstyrelsen där kl 10.00 på måndagen den 10 september.

4.4 Erfarenheter

4.4.1 Materialbeställning och -leverans

Valmyndigheten rekommenderar en viss volym för beställning utifrån storlek på kommun. Valkansliet gjorde i flera fall bedömningen att den rekommendationen var för låg och gjorde egna beräkningar. Ganska tätt inpå valdagen gjordes extrabeställning av material.

Idrottsdriften hanterade utkörning och uppställning av vallokaler för valdagen och serviceenheten ansvarade för motsvarande för förtidsröstningen. Serviceenheten hanterade också kompletteringar av material under valdagen, flaggning och skyltning.

Ett sammanhållet delprojekt med material och lokaler som fokus skulle vara önskvärt för en ännu bättre planering. För att idrottsdriften ska kunna ta ett större ansvar för val av lokaler och lokalernas möblering behöver valkansliet ge dem mer information om vikten av möblering och flödet i vallokaler. Idag finns en lista på vad som ska finnas i vallokalen men om idrottsdriften också får en mer ingående information och förståelse för alla moment som sker under valdagen så kan alla tillsammans göra ännu mer funktionella lokaler.

En förbättring inför kommande val kan det vara att packa material till valdagen innan packningen för förtidsröstningen för att få bättre överblick över tillgången på material och vad som behöver kompletteras från Valmyndigheten. Det var också svårt att få en överblick över vad som levererats av det material som beställts.

Skytningen vid vallokalerna var fortsatt ett problem. Störst problem var det vid Myrsjöskolan, dels för att det var vallokaler i båda byggnaderna och dels för att området utanför den nya byggnaden fortfarande var en byggarbetsplats. En del skyltar var försenade ut till vallokalerna på grund av att de var tänkta att köras ut tillsammans med förtidsrösterna på morgonen. De kördes ut separat en bit in på förmiddagen när det stod klart att förtidsrösterna var försenade från Postnord.

Vid vissa lokaler behövde kommunen stärka tillgängligheten. De tillgänglighetsanpassade entréerna vid vissa vallokaler är lite svåra att hitta till, till exempel vid Henriksdals fritidsgård och Skuru skola. Röstmottagare hade synpunkter på problem med ljus och ventilation vid några lokaler. Detta behöver valkansliet se över ytterligare inför kommande val.

Mängden olika valsedlar är en utmaning. De valsedlar som enligt lagen ska finnas tillsammans med de som valnämnden i kommunen fattat beslut om omfattar blanka valsedlar samt tio partier (där de flesta ställer upp i alla tre valen) med både partivalsedel och namnvalsedel – totalt 32 olika möjliga valsedlar. Utöver det levererades valsedlar från upp till ytterligare ett tiotal andra partier.

4.4.2 Valdistrikt o röstmottagning

Eftersom kommunen utökats med ytterligare åtta valdistrikt behövdes fler röstmottagare än tidigare. Detta gjorde att det var en stor mix av erfarna och oerfarna röstmottagare. Även när de kom till ordförande och vice ordförande så var det många som var nya på sin position, flera hade erfarenhet sedan tidigare som röstmottagare men det var också flera som saknade tidigare erfarenhet. De som helt saknade erfarenhet och som fick rollen som ordförande och vice ordförande var "handplockade" av valkansliet. Erfarenheten är också att en del av de mest erfarna röstmottagarna börjar uppnå en hög ålder och det är tveksamt om de kan fungera vid nästa val.

I planeringsarbetet hade valkansliet ambitionen att genomföra intervjuer med alla som vill vara ordförande, men detta var inte görligt framför allt på grund av tidsbrist.

Utbildningen av röstmottagare hölls kvällstid i ett pass om två timmar. Inför kommande val bör utbildningen utökas med 30-60 minuter för att kunna hålla ett lugnare tempo och öppna för ytterligare frågor, gruppsamtal samt eventuellt praktisk övning/rollspel. Möjligen också en särskild del för ordförande och vice ordförande om vikten av tydlig arbetsledning, överblick över flödet och noggrannhet.

Ytterligare justeringar av valdistrikten är nödvändig inför RKL-valen 2022, dels för att invånarantalet ökar och dels för att några av de nuvarande valdistrikten är för stora till antal väljare. Den lagändring som träder i kraft den 1 januari 2019 om stärkt skydd för valhemligheten innebär bland annat ett krav på att valsedlarna ska placeras väl avskärade så att väljaren kan ta valsedlar utan att någon annan ser. Tillsammans med lagändringen och ett utökat antal valdistrikt behöver en större översyn av alla vallokaler göras redan inför val till Europaparlamentet 2019 men framför allt inför val till riksdag, kommun och landsting 2022.

Ett fåtal incidenter och synpunkter på valsedlarna och deras placering kom in under förtidsröstningsperioden och under valdagen. Det handlade om att partiets valsedlar inte presenterade i valsedelsställen. Ordningen i valsedelsställen är något som poängteras på flera gånger vid utbildningstillfällena. När valsedlar försvinner från ställen är det "ögonblicksverk" och näst intill omöjligt att upptäcka. Därför kan det uppstå korta tillfällen när ett partis valsedlar saknas för att de tagit slut för att någon har tagit en hel bunt. Uppfattningen hos röstmottagarna i röstningslokaler och vallokaler var ändå att alla valsedlar fanns presenterade korrekt så långt det var möjligt.

Alla de som skulle vara ordförande i valdistrikt fick en färdig mall för att göra schema för valdagen. Valkansliet uppmanade alla att hålla sig till det. Valkansliets uppfattning är att så gjordes och att alla uppfattade det som ett stöd och ett bra sätt att dela upp dagen.

På några ställen uppstod problem med att använda valedelsräknarna. Sedelräknarna fanns med vid utbildningarna vid året val men långt ifrån alla tittade på eller testade dem. Till nästa gång behövs en noggrannare introduktion och visning av räknarna vid utbildningstillfällena, möjligen också en anpassad användarinstruktion.

4.4.3 Postnord

Valkansliet har träffat representanter Postnord för utvärdering och planering. Postnord är inte nöjda med de problem vi upplevde och kände bara till delar av det. Allmänt känt var att Nacka tillsammans med några andra kommuner fick leverans av förtidsröster långt senare än överenskommet. Vid leverans till valdistrikten upplevde de att antalet förtidsröster i kartongerna inte stämde med följesedeln. I kartongerna var en del förtidsröster som kommit till fel distrikt och även till fel kommun. De senast inkomna förtidsrösterna hade Postnord sorterat på distrikt och inte hunnit med att sortera in i röstlängdsordning.

Inför kommande val finns förslag på att de förtidsröster som Postnord levererar till Nacka kommun på valdagens morgon är de som kommit in ditills vid lunchtid dagen före. Detta för att säkra upp att det som levereras är i tid och i ordning. Vidare kan det diskuteras om resten av de förtidsröster som kommer in till Postnord under lördagen samt natten mot söndagen ska levereras i en andra omgång till valdistrikten eller till onsdagsräkningen, allt beroende på mängd och belastning.

Under förtidsröstningsperioden ska alla kommuner kontinuerligt rapportera statistik för inkomna förtidsröster till Valmyndigheten; antal mottagna förtidsröster till egen kommun (kommuninterna), antal mottagna förtidsröster till annan kommun (kommunexterna) samt antal förtidsröster från annan kommun till den egna kommunen. Till en början hade Postnord svårt att leverera den statistik kommunen behövde men efter ungefär halva perioden stämde det på totalen i jämförelse med den statistik valkansliet fick direkt från de egna röstningslokalerna.

5 Valnämndens preliminära rösträkning - Onsdagsräkningen

5.1 Beskrivning och förberedelser

Valnämndens preliminära rösträkning (kallad onsdagsräkningen) äger rum onsdagen efter valdagen, i år ägde den rum onsdagen den 12 september. Vid onsdagsräkningen hanteras underkända och felsända förtidsröster från valdistrikten, sena förtidsröster som inte granskats på vallokal samt utlandsröster och brevröster. Rösträkningen sker per valkrets, Nacka kommun består av två valkretsar; Nacka Östra och Nacka Västra.

Under måndagen och tisdagen förbereddes onsdagsräkningen. Under båda dagarna inkom förtidsröster från andra kommuner samt ytterligare brev- och utlandsröster. Dessa gick igenom för att kontrollera så att de kommit till rätt kommun. Inkomna förtidsröster sorterades in i röstlängdsordning i varje valdistrikt. Sorteringen gjordes av valkansliet. Felsända förtidsröster sändes vidare till rätt kommun.

Inför onsdagsräkningen förvarades alla röster och röstlängder i kommunarkivet. Valkansliet disponerade en hyllsektion där och hade egen nyckel dit för att löpande kunna sortera in förtidsröster som kom in.

Röstmottagare vid onsdagsräkning var rekryterade av Perido. Röstmottagarna samlades kl 08.00 och informerades om sitt uppdrag och delades in i två arbetslag, ett för varje valkrets. Varje valkrets bestod av åtta röstmottagare (Perido) samt en ordförande (valkansliet).

Onsdagsräkningen ägde rum i Nackasalen. Nackasalen var möblerad med två stora bord på varsin sida i rummet för respektive valkrets och vid sidan av dessa ett stort bord för valnämndens ledamöter. Valnämndens ledamöter och ersättare tjänstgjorde i två skift under dagen. Rösträkningen pågick under hela dagen utan avbrott, lunch och andra pauser utan dessa skedde växelvis. Varje valkrets hanterade drygt 1 100 röster var. Vid onsdagsräkningen användes två valedelsräknare, en per valkrets, av en större modell än de som användes på valdagen. Valedelsräknaren underlättade och effektiviserade momentet räkning avsevärt.

Valnämndens ordförande var kvar ända tills allt var klart och underskrivet vid 20-tiden. De flesta röstmottagarna slutade sin tjänstgöring tunt kl 18.30. Valkansliet åkte därefter till länsstyrelsen med rösterna och röstlängderna.

5.2 Erfarenheter

Dagarna mellan valdagen och onsdagsräkningen behövs för att förbereda inför onsdagsräkningen. Förberedelsetiden bör inte underskattas. Redan på måndagen

behöver man kontrollera noga om det finns felsända förtidsröster som kommit tillbaka från valdistrikten och som ska skickas till annan kommun.

Att de båda valkretsarna och valnämnden fanns samlade i ett och samma rum underlättade arbetet och informationsöverföring.

Vid sidan av att godkänna eller underkänna enskilda förtidsröster fick valnämndens ledamöter i uppgift att räkna avprickningar i röstlängden.

Flera valdistrikt, framför allt ett, hade underkänt en mängd förtidsröster för att valkuverten inte var förslutna. Vid granskningen på onsdagsräkningen visade det sig att valkuverten var förslutna genom att fliken på kuverten var nedvikt i kuvertet – vilket är godkänt. Vid utbildningar till kommande val behöver valkansliet ännu tydligare informera om vilka förtidsröster som ska godkännas respektive underkännas.

Några förtidsröster som kom till onsdagsräkningen var felsända, både inom kommunen och till fel kommun. Flera av dessa felsända hade blivit uppsprättade vid valdistriktet, vid kommande utbildningar behöver det informeras om att valdistrikten behöver kontrollera att förtidsrösterna kommit till rätt valdistrikt innan de sprättas upp.

Även vid utbildningen av röstmottagarna till onsdagsräkningen bör valkansliet ännu tydligare understryka vikten av att arbeta noggrant och metodiskt, genom att bland annat också visa på praktiska exempel. Vid onsdagsräkningen gällde det framför allt vid avprickningarna i röstlängden.

6 Övriga aktiviteter

6.1 Säkerhetsfrågor

Valkansliet har tillsammans med kommunpolisen och kommunens säkerhetsfunktion träffats vid ett flertal tillfällen för att stämma av och diskutera säkerhetsläget inför valet. Kommunpolisen har också återrapporterat information från polisen regionalt och nationellt.

Framför allt Säkerhetspolisen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i år också haft ett ännu större fokus än tidigare på säkerhet och trygghet kring valet.

Valkansliet och säkerhetsfunktionen deltog i en utbildningsdag som anordnades av Sveriges Kommuner och landsting (SKL) om säkerhet inför valet 2018. Utbildning för alla ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige ägde rum i juni. Vid detta tillfälle deltog kommunens säkerhetsfunktion tillsammans med kommunpolisen. Publikationen ”Personlig säkerhet” som vänder sig till dem som är politiskt aktiva och är utgiven av Säkerhetspolisen delades ut till samtliga. Kommunpolisen var också med på ett sammanträde med valnämnden under våren 2018 och visade då bland annat en informationsfilm som gjorts inför valen 2018.

Under hela valdagen fanns två väktare i tjänst. En väktare var placerad i Nacka stadshus under dagen och hela natten tills alla valdistrikt kommit in för att lämna valsedlar och röstlängder. En väktare åkte runt i kommunen och fanns tillgänglig för de valdistrikt som eventuellt behövde det.

6.2 Affischtavlor

Kommunen fattade beslut om att även vid RKL-valen 2018 sätta upp affischtavlor runt om i kommunen, avsedda för valaffischer från de partier som finns representerade i kommunfullmäktige. Affischtavlorna iordningställdes och underhölls av kommunens idrottsdrift. Affischtavlorna var utsatta för frekvent skadegörelse. Mot bakgrund av den kostnad och tid dessa tavlor tar i anspråk kan det vara värt att överväga om detta ska tillhandahållas i kommande val. En särskild logg fördes över alla incidenter som inträffade. Valnämnden, representanter från partierna och ett antal tjänstemän fick del av loggen kontinuerligt.

6.3 Valförråd

Valförrådet flyttades under våren 2018 från Elverkshuset nedanför stadshuset till ett förråd i Duvnäs Utskog. Valförrådet inrymmer mycket material mellan valen men inför valdagen tillkommer ännu mer i form av valsedlar, handböcker, kontorsmaterial med mera. Det allra närmaste veckorna innan val behövs stora ytor för att kunna administrera packningen till röstningslokaler och vallokaler på ett effektivt sätt, det är av största vikt att packningen blir rätt så att allt material

finns vid alla valdistrikt på valdagens morgon. Det behövs också generösa ytor inför packningen för att kunna få en bra överblick över vilket material som finns, behöver beställas och har levererats.

6.4 Övriga aktiviteter

Det finns ett nätverk i länet för valsamordnare men Nacka har inte kunnat delta vid dessa träffar. Valkansliet har deltagit i det valnätverk som finns för landets 20 största kommuner. Detta nätverk har träffats en gång per termin och valkansliet har deltagit i alla fyra träffar som varit i samband med RKL-valen 2018.

Under 2018 köptes ett webbaserat administrativt verktyg, Kaskelot, in. Kaskelot har flera funktioner med inför RKL-valen 2018 användes det främst för att ta emot och hantera intresseansökningar för röstmottagare, bemanning av valdistrikt samt bjuda in till utbildningstillfällen. Valkansliet har deltagit i användarträffar som arrangerats i samarbete mellan användarkommuner och leverantören Precio Fishbone.

Valkansliet har haft en gemensam anknytning i kommunens växel. Under hela förtidsröstningsperioden och hela valdygnet fanns en eller flera personer tillgängliga på den anknytningen. Det var enkelt att genom en app i sin egen telefon koppla upp sig till anknytningen och se vilka som var uppkopplade.

Alla medarbetare från kontaktcenter som möter medborgare i receptionen och i telefon fick utbildning under ca 30 minuter för att kunna svara på de vanligaste frågorna samt för att kunna skriva ut dubblettröstkort. Kontaktcenter lämnade på förfrågan ut budröstningssatser.

7 Organisation och tidplan

Valnämnden hade sitt första sammanträde den 4 april 2017 och valkansliet gav en tidplan för hur planeringen av arbetet inför valdagen den 9 september 2018 skulle komma att se ut.

Under 2017 bestod valkansliet av en person på deltid. Detta utökades med ytterligare en person på deltid under 2018. Från och med augusti 2018 arbetade två personer i valkansliet i stort sett heltid till och med en vecka efter valdagen. Valkansliet samarbetade med andra funktioner i kommunen för att ta emot och packa valmaterial inför förtidsröstning och valdag, för att planera och iordningsställa vallokaler, bemanning av röstningslokaler under förtidsröstningen. Valkansliet samarbetade också med kommunikationsenheten för information på hemsidan och tidningsannonser.

I maj-juni 2017 arbetade valkansliet med justeringar i valdistriktsindelning. Ytterligare åtta valdistrikt skapades utifrån att antalet röstberättigade i kommunen ökat genom att nya bostadsområden tillkommit och förtätningar gjorts. Valnämnden föreslog i ett beslut, den 22 augusti 2017 (§ 9), kommunfullmäktige ny indelning och utökning av valdistrikten. Kommunfullmäktige godkände förslaget den 2 oktober 2017 (§ 241) och det skickades vidare till länsstyrelsen för beslut.

Valkansliets arbetsuppgifter har varit både strategiska och operativa. Valkansliets arbete skulle vinna på att vara tydligare indelat i delprojekt, till exempel med fokus på delarna förtidsröstning, valdag samt lokaler/material. Ett valkansli med två medarbetare behöver kunna arbeta mer fokuserat med val och skulle behöva avlastning med ordinarie arbetsuppgifter. Alternativt bestå av fler medarbetare med tydligare indelning/fokus

Efterarbetet tar tid, det är viktigt att utvärdera för att lära inför framtiden. Det är också en del praktiskt arbete att se till att rätt arvode kan betalas ut till röstmottagarna, hantera överblivet material samt arkivera det som ska arkiveras för framtiden och tills nästa val vunnit laga kraft.

8 Bilagor

Bilaga 1. Valstatistik RKL 2018

Bilaga 2. Valdeltagande och valresultat

Bilaga 3. Förtidsröstningen 2018 Enkätundersökning

Bilaga 4. Valdagen 2018 Enkätundersökning

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

